

Основна швидкісна залежність для обробки різцями із гексаніту-Р з урахуванням неоднорідності наплавленого шару в даних умовах має вигляд:

$$V_T = C_V \cdot \prod_{i=1}^n \cdot K_{Vi} / T^m \cdot S^{\acute{O}V} \cdot t^{XV} \cdot K_H,$$

де K_H – коефіцієнт неоднорідності наплавленого шару для Нп-12Х18Н9Т дорівнює 3,5.

Таким чином встановлено, що при оцінці працездатності різців одним із основних її показників пройденим шляхом, який залежить від швидкості різання і стійкості різців до прийнятого критерію їх зносу, вона досить різко збільшується від заміни інструментального матеріалу при чистовому точінні жароміцного наплавленого матеріалу.

Список літератури

1. Клименко С.А., Коломиец В.В., Хейфец М.Л., Пилипенко А.М., Мельнийчук Ю.А., Бурькин В.В. Обработка резанием деталей с покрытиями. /Монорафия. Под общей редакцией С.А. Клименко. К.: ИСМ им. В.Н. Бакуля НАН Украины, 2011. – 353 с.

2. Коломиец В.В., Антощенко Р.В., Ридный Р.В., Богданович С.А., Фабричникова И.А. Оптимизация процесса обработки неоднородных наплавленных материалов деталей тракторов. /Ж. «Фізико-хімічна механіка матеріалів». Львів, 2019. №1. – С. 52...59.

3. Коломієць В. В., Антощенко Р. В., Фабричникова І. А., Богданович С. А., Галич І. В. Фізико-механічні параметри під час оброблення різанням наплавлених покриттів. ФІЗИКО-ХІМІЧНА МЕХАНІКА МАТЕРІАЛІВ, 2021. Т. 57. № 5. С. 89-95

УДК 519.711:631.11

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КООПЕРАТИВИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Корнієнко В. С., студ., Антощенкова В. В., к.е.н., доц.

(Державний біотехнологічний університет)

У 2020 році аграрна продукція залишилася основою зовнішньої торгівлі України. Частка сільськогосподарської продукції та продовольства у загальних обсягах українського експорту склала 45% або 22,2 млрд дол. Разом з тим, імпорт зазначеної продукції досяг рівня 6,5 млрд дол, що на 13% більше ніж минулого року. У товарній структурі імпорту відбулося нарощення закупівель по всім категоріям сільськогосподарської продукції: продукції категорії тваринництва імпортували на загальну суму в 1,3 млрд дол. (+17%); продукції

рослинництва – майже на 2 млрд дол. (+11%); жирів і олії – на 280 млн дол. (+11%); готової продукції імпортували майже на 3 млрд дол. (+13%). Частка сільського господарства у структурі ВВП в 2020 році становила 9,3%, що на 1% менше показника 2019 року.

Локомотивом українського агробізнесу стали великі агрохолдинги, які обробляють земельні банки по кілька тисяч гектарів кожен. Вони, безперечно, є новаторами в управлінні та впровадженні нових технологій. Великі агрохолдинги використовують ефект масштабу та можуть вигідно працювати на міжнародному рівні. Наприклад, вони безпосередньо, а значить без переплат, закупають новітнє обладнання, самостійно приймають рішення про відпускні ціни, обсяги та частоту поставок своєї продукції [1, с.85]. Також великі аграрні підприємства можуть на дуже вигідних умовах залучати інвестиції на міжнародних ринках капіталу, а за часів кризи мають доступ до більшого переліку антикризових інструментів. І все це при тому, що самі агрохолдинги контролюють не більше 15–20% українських сільськогосподарських земель та виробляють до 30% усієї сільськогосподарської продукції в країні.

Інші агровиробники – малі та середні сільськогосподарські компанії, приватні господарства та фермери – забезпечують понад 70% усієї агропродукції. Незважаючи на це, невеликим аграріям можливості, якими користуються великі агрохолдинги, недоступні. Саме тому в країнах з орієнтованим на експорт агросектором практично всі малі агровиробники стають членами сільськогосподарських кооперативів [2, с.180]. Гарний приклад такого кооперативного підходу – сільське господарство в Нідерландах, одне з найефективніших у світі. Перша причина такої результативності – це сучасні технології, високий рівень механізації та якісні добрива. Друга причина не менш важлива – близько 100000 невеликих сімейних фермерських господарств, більш як половина з яких має земельні наділи площею менше 10 га, об'єднані в кооперативи. Високий рівень самодисципліни та організації праці таких фермерських господарств посилюється розвиненою системою агрокооперації у країні. Наприклад, практично вся квіткова галузь Нідерландів є кооперативною власністю більшості фермерів-квітників країни. Кооперативи забезпечують фермерів необхідним устаткуванням для вирощування квітів, забезпечують селекцію нових перспективних сортів. Понад 95% вирощеної продукції фермери реалізують також через свої кооперативи – так можна продавати квіти за вигідними ринковими цінами. Наприклад, половина всього фермерського молока в Бельгії, Великобританії та Польщі продається через систему кооперативів, які належать безпосередньо сільгоспвиробникам. У Нідерландах, Австрії та Данії ця частка перевищує 95%. У Євросоюзі та Північній Америці майже 90% молокозаводів є кооперативними.

В Іспанії та Греції через кооперативи продається понад 60% фермерської оливкової олії, у Фінляндії – 70% м'яса, у Бельгії – 70% фруктів та овочів. І, нарешті, більше половини зерна, зібраного французькими та австрійськими фермерами, зберігається на кооперативних елеваторах, що належать не трейдерам, а безпосередньо самим сільгоспвиробникам.

Досвід передових країн показує, що за допомогою кооперативів можна зменшити кількість посередників у процесі просування продукції від виробника до кінцевого споживача. Обслуговуючі кооперативи у цих країнах – це одна з основних форм самоорганізації та самопомоги для сільськогосподарських виробників. Причому є два основних типи сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів: закупівельні та збутові (або маркетингові). Закупівельні кооперативи постачають своїм членам необхідні матеріали для сільськогосподарського виробництва: насіння, добрива, паливо, техніку і т.д. Маркетингові кооперативи створюються фермерами для обробки, пакування та збуту сільгосппродукції. Члени кооперативу володіють капіталом, довіряють кооперативу свій урожай, покладають на нього місію розвитку, функціонування маркетингу і продаж своєї продукції. У той же час, кооператив дозволяє фермерам продовжувати приймати рішення на мікрорівні, тобто враховувати специфіку своєї земельної ділянки та агрокультури, чого не може собі дозволити повною мірою аграрний холдинг. Кооператив дозволяє фермерам працювати на експорт без посередників, як це роблять великі холдинги. Залучення кредитів, фінансування, а також можливість модернізації діяльності – це додаткові переваги кооперативу. Також кооператив не потребує початкового суттєвого вливання коштів.

Правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування сільськогосподарської кооперації, особливості утворення і діяльності сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань визначені нормами Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 21.07.2020 № 819-IX [3]. Даний Закон дає наступне визначення сільськогосподарського кооперативу, як юридичної особи, утвореної фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції і добровільно об'єдналися на основі членства та на засадах самоврядування для провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб [4]. Нова редакція Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» регулює усі ключові питання щодо створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні в єдиному законодавчому акті. Такий підхід дозволить створити комплексну та зручну у користуванні законодавчу основу для сільськогосподарської кооперації, а також усунути колізії, що існують на сьогодні, між різними

законодавчими актами з цього питання. Зокрема, закон пропонує відмовитися від жорсткого поділу сільськогосподарських кооперативів за типами на виробничі та обслуговуючі, надаючи можливість членам сільськогосподарського кооперативу самостійно обирати види діяльності: виробничий, обслуговуючий, переробний чи багатофункціональний, а також форму діяльності – з метою чи без мети отримання прибутку. Відповідно пропонується перехід до єдиної організаційно-правової форми – сільськогосподарський кооператив. Таким чином, так вдасться зберегти всі існуючі умови для тих сільськогосподарських кооперативів та виробників сільськогосподарської продукції, які, незважаючи на недосконалість чинного законодавства, планують продовжувати/починати здійснювати свою діяльність у таких умовах, з іншого, – пропонує для виробників сільськогосподарської продукції нові можливості для розвитку сільськогосподарської кооперації. Також пропонується на законодавчому рівні закріпити та розкрити зміст принципів освіти та діяльності сільськогосподарських кооперативів, таких як добровільність та відкритість членства у сільськогосподарському кооперативі, сільськогосподарському кооперативному об'єднанні; демократичність; обов'язковість участі члена сільськогосподарського кооперативу, сільськогосподарського кооперативного об'єднання у його господарській та іншій діяльності; автономність та незалежність; сприяння розвитку сільськогосподарської кооперації (освіта, навчання, інформація); співробітництво між кооперативами; облік інтересів територіальної громади.

Закон покликаний закласти основи ефективної моделі економічної діяльності сільськогосподарського кооперативу, яка дозволить підвищити його конкурентоспроможність на аграрному ринку, захистить від подвійного оподаткування, дає можливість діяти як з метою отримання прибутку, так і зберегти за собою некомерційного статусу.

Список літератури

1. Антощенкова В.В., Кравченко Ю.М. Екологічна безпечність сільськогосподарської продукції та її конкурентоспроможність в умовах міжнародної інтеграції. Вісник ХНТУСГ ім. П.Василенка. Сер. Економічні науки. 2019. Вип. 202. С. 84-92.

2. Кравченко Ю.М., Антощенкова В.В. Фактори сталого розвитку економіки аграрного сектору. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Сер. Економічні науки. 2019. Вип. 200. С.174-183.

3. Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 21.07.2020 № 819-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>

4. Антощенкова В.В. Конкурентоспроможність, як основа ефективної національної економіки Вісник ХНТУСГ ім. П. Василенка. Сер. Економічні науки. 2019. Вип. 200. С. 84-95.